

Statsbudsjettet 2024: Høringsnotat fra Stiftelsen Miljøfyrtårn

Takk for muligheten til å komme med innspill til budsjettprosessen.

Nærings- og fiskeridepartementets budsjettproposisjon slår fast at omstillingen til et lavutslippssamfunn er vår tids største utfordring. Miljøfyrtårn er enige i dette, og vil også peke på den nødvendige omstillingen med hensyn til natur og biologisk mangfold. Vi oppfordrer komiteen til å ha de langsiktige målene for klima og natur i tankene når dere arbeider med innstillingen til fremlagt budsjett.

Stiftelsen Miljøfyrtårn er en ikke-kommersiell ordning for tredjeparts miljøsertifisering og en leverandør av styringsverktøy for kontinuerlig forbedring av vesentlige klima- og miljøaspekter i virksomheter. Hovedmålgruppen vår er små og mellomstore virksomheter. Ordningen skal bidra med positiv miljøeffekt gjennom konkrete tiltak i de sertifiserte virksomhetene. Vi er i landets mest brukte miljøsertifisering med mer enn 10 000 brukere. Stifterne våre er LO, NHO, Virke, SMB Norge, KS, Innovasjon Norge og et antall kommuner og fylkeskommuner.

Nærings- og fiskeridepartementets budsjettproposisjon viser tydelig at fremtidens konkurransekraft er grønn. Vi savner effektive tiltak som tilrettelegger for at mindre, lokale næringsdrivende lettere kan ta del i den nødvendige omstillingen og samtidig skape lønnsomhet. Miljøfyrtårn frykter for småbedriftenes fremtidige konkurransevne dersom det ikke legges bedre til rette.

Høringsforslaget presenterer to forslag til merknader.

1. Styrke små og mellomstore bedrifters mulighet til å svare ut miljøkrav i offentlige anskaffelser

Fra 1. januar 2024 skal klima- og miljøhensyn vektes med minimum 30 prosent i offentlige anskaffelser, der det ikke stilles absolutte miljøkrav til varen eller tjenesten som anskaffes. Miljøfyrtårn stiller seg bak intensjonen i forskriftsendringen: Å skjerpe miljøkrav i offentlige anskaffelser. Men forskriftsendringen slik den trer i kraft, innebærer en uforutsigbarhet for leverandører som ikke vet hva slags miljøkrav offentlige innkjøpere vil stille. Vi er bekymret for at små og mellomstore bedrifter er uforberedt på miljøkravene som vil følge av forskriftsendringen.

Budsjettforslaget foreslår 10 millioner kroner til Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) for å styrke offentlige innkjøperes kompetanse til å stille gode miljøkrav. Dette støtter vi. Det er avgjørende at nasjonale myndigheter også legger til rette for at små og mellomstore leverandører kan leve opp til de skjerpede kravene. Uten bistand til å svare ut miljøkrav, blir det vanskeligere for mindre, lokale næringsdrivende å vinne offentlige anbud. Det kan få dramatisk effekt for deres inntjening og lokale verdiskaping.

En må kunne anta at innkjøpere vil stille krav som berører vesentlige miljøaspekter ved produktene og tjenestene som anskaffes. Miljøfyrtårn foreslår derfor å opprette en nasjonal støtteordning for miljøsertifisering for landets små og mellomstore bedrifter.

En miljøsertifisert leverandør arbeider systematisk med å forbedre miljøpåvirkning fra egen drift og verdikjede på de områdene der virksomheten har størst påvirkning. En miljøsertifisert leverandør har et bevisst forhold til sine vesentlige miljøpåvirkninger, har definert mål, iverksatt tiltak og rapporterer på effekt av disse. En miljøsertifisert leverandør vil derfor være bedre stilt til å svare ut og dokumentere ulike miljøkrav i offentlige anbud. Anerkjente miljøsertifiseringer i Norge er ISO 14001, Miljøfyrtårn og EMAS som er EUs egen ordning for miljøsertifisering.

Forslag til merknad:

Komiteen anmoder regjeringen om å opprette en nasjonal støtteordning for offentlig anerkjent miljøsertifisering for små og mellomstore bedrifter. For 2024 foreslås å avsette 40 millioner kroner til ordningen. Dette vil forenkle mindre bedrifters grønne omstilling og mulighet til å konkurrere om offentlige anbud.

2. Innføre miljøsertifisering som minimumskrav for virksomheter som ønsker støtte fra det næringspolitiske virkemiddelapparatet.

Regjeringen har innført et prinsipp om at alle prosjekter som får støtte av det næringsrettede virkemiddelapparatet skal ha sin plass på veien mot lavutslippssamfunnet i 2050. Årets budsjettforslag fortsetter dreiningen mot grønn omstilling gjennom virkemiddelapparatet. Retningen er tydelig, men det virker uklart hvordan prinsippet omsettes i praksis.

Miljøfyrtårn mener miljøsertifisering bør være et minimumskrav for virksomheter som får støtte fra det næringspolitiske virkemiddelapparatet. Miljøsertifisering sikrer at virksomheten arbeider systematisk med å redusere negativ miljøpåvirkning og styrke positiv påvirkning på natur og samfunn fra både drift og verdikjeder. Sertifiseringskriteriene er i stor grad sammenfallende med kravene som på sikt vil fases inn via EUs direktiv for bærekraftsrapportering. Begge stiller krav til systematisk klima- og miljøstyring med vekt på vesentlige miljøaspekter. Miljøsertifiserte virksomheter bidrar slik til å nå klima- og naturmålene, og er i tillegg bedre rustet til å svare ut omfattende rapporteringskrav innen bærekraft som vil treffe norsk næringsliv fra og med neste år.

Forslag til merknad:

Komiteen støtter regjeringens forslag om å fortsette dreiningen mot grønn omstilling gjennom virkemiddelapparatet. Som en oppfølging av denne intensjonen, ber komiteen regjeringen innføre miljøsertifisering som et minimumskrav for næringsdrivende som får støtte fra det næringsrettede virkemiddelapparatet.

